

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3326/2021. (VII. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:167. § (1) bekezdése és a Kúria Pfv. II.21.716/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben elsősorban a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:167. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény II. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1)–(2) bekezdése, XXV. cikk (helyesen: XV. cikk) (1)–(3) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással. Másodszorban az indítványozó az ügyel kapcsolatban az Alaptörvény II. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1)–(2) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állította a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria Pfv.II.21.716/2019/6. ítéletével összefüggésben, és kérte a megsemmisítés hatályának kiterjesztését az első- és a másodfokú ítéletre is.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint a bíróság – a különélő szülők megállapodásának hiányában a Ptk. 4:167. § (1) bekezdése alkalmazásával és szakértő kirendelését követően – az indítványozó édesapa volt élettársát, az édesanyát jogosította fel 2013-ban született közös gyermekük tekintetében a szülői felügyeleti jog gyakorlására. Az indítványozó tekintetében a bíróság – hangsúlyozva, hogy a szülői felügyelet kérdésében való döntés nem jelenti egyúttal az édesapa nevelési alkalmatlanságát – rendelkezett a gyermekkel való folyamatos és időszakos kapcsolattartásról, rögzítve ennek idejét, időtartamát és módját. A szülői felügyelet kérdését az elsőfokú bíróság, a másodfokú bíróság és a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria azonosan ítélték meg.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszja elsődlegesen konkrét normakontrollra irányul [Abtv. 26. § (1) bekezdés], azt sérelmezi, hogy a Ptk. 4:167. § (1) bekezdése csak az egyik szülő szülői felügyeleti jogának a megállapítását teszi lehetővé a szülők megállapodása hiányában. Közös szülői felügyeletre ilyenkor nincs lehetőség még akkor sem, ha egyébként nemcsak a gondozó, hanem a különélő szülő is alkalmas a nevelésre. Szerinte ez lényegében „másodrendű állampolgárokat hoz létre a különélő szülőből”, vonatkozásukban diszkriminatív különbségtételt jelent. Továbbá az együttműködés elősegítése helyett – amely a gyermek legmagasabb érdeke is [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] – a különbségek és az ellenállás fenntartását szolgálja. A szabályozás elszakítja a különélő szülőt a gyermekétől, a kapcsolat a „hétvégi láthatások több évtizede túlhaladott kényszerlehetőségei miatt kiüresedik és megszűnik”, holott a nevelés jogát az Alaptörvény XVI. cikk (2) bekezdése garantálja. Főszabályként – például a nevelési alkalmatlanság esetét kivéve – az indítványozó szerint a közös szülői felügyelet biztosítja az Alaptörvény XV. cikkének érvényesülését, továbbá az észszerű időn belüli elbírálás jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] szülői felügyeleti ügyekben.
- [4] A bírói döntéssel összefüggésben (Abtv. 27. §) az indítványozó a gyermekkel való kapcsolattartás bírósági szabályozását kifogásolja, úgy véli, a kétheti periódusban két éjszakai édesapánál alvás megnehezíti és ellehetetleníti az egymás életében történő részvételt. Az Alaptörvény II. és a VI. cikkét figyelembe véve szerinte ez nem minősül érdemi kapcsolattartásnak. Az apai nevelés továbbá a „keresztheti 3 órás láthatáson érdemben nem megvalósítható”. Ezek a szűk keretek a fennálló személyes körülményekre tekintettel a konkrét ügyben sokkal tágabbak is lehetnének, a Kúria azonban a részletesen kidolgozott kapcsolattartás-megváltoztatási kérelmet – a karácsonyi időszakot kivéve – azzal utasította el, hogy az eltúlzott mértékű és nem felel meg az ítélkezési gyakorlatnak. Az indítványozó rámutat, hogy a szülői felügyeleti jog gyakorlása az emberi méltóság részét képezi, hiszen a szülővé válásról való döntés is az önrendelkezési jogból fakad (Alaptörvény II. cikke). A családi

életközösség megszűnése nem változtat a gyermeki és a szülői jogokon, kötelezettségeken. A gyermeknek mindkét szülőjére szüksége van, a szülők együttműködése garantálja a gyermek Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésében írt jogának érvényesülését. A különélő szülő szünetelő nevelési joga helyébe a kapcsolattartás lép, és ennek megfelelő rendezésével ellensúlyozhatják a bíróságok a szülői felügyeleti jogkör elvételét. Az indítványozó meglátása szerint azonban a számára biztosított láthatás erre nem alkalmas, a támadott bírósági döntés nem biztosítja az érzelmileg, értelmileg, egzisztenciálisan alkalmas szülő Alaptörvény II., VI. és XVI. cikkeiben írt alapvető jogainak érvényesülését.

- [5] 2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit, jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [6] 2.1. A Kúria ítéletét a jogi képviselő 2020. november 19-én vette kézhez, a panasz benyújtására nyitva álló, következésképpen az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidő 2021. január 18-án járt le. A panaszt gyűjtőládába helyezés útján nyújtották be az elsőfokú bíróságon, az érkeztető bélyegzőn 2021. január 19-ei dátum szerepel. Tekintettel arra, hogy a gyűjtőládába helyezés tényleges napja nem bizonyítható, és a bizonyítottság hiánya nem értékelhető az indítványozó terhére, az Alkotmánybíróság a határidőt megtartottnak tekintette.
- [7] Az ügyben érintett bírósági ítélet alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik és a per felpereseként érintettnek minősül. A támadott törvényi rendelkezést a bírósági eljárásban alkalmazták. Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét állítja.
- [8] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdés, 27. §]; b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (az indítványozó úgy véli, hogy a szülői felügyelet gyakorlásának szabályozása és az ennek nyomán hozott döntés is alapjogsértő); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Ptk. 4:167. § (1) bekezdés] és bírósági döntést (a Kúria Pfv.II.21.716/2019/6. ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés, XVI. cikk (1)–(2) bekezdés, XV. cikk (1)–(3) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) részben indokolást arra nézve, hogy a Ptk. 4:167. § (1) bekezdése és a Kúria Pfv.II.21.716/2019/6. ítélete miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezés és a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és – az alsóbb fokú bírósági döntésekre is kiterjedő hatállyal – semmisítse meg azokat.
- [9] Az indítvány ugyanakkor amellelt, hogy megjelölte az Alaptörvény XV. cikk (1)–(3) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését, nem fejtette ki érdemi elbírálásra alkalmas módon azt az összefüggést, hogy a vélt alapjogi sérelem e tekintetben pontosan miben áll. Az Alaptörvény II. cikke vonatkozásában előterjesztett indokolás pedig tartalmilag a VI. cikk (1) bekezdésével és a XVI. cikk (2) bekezdésével kapcsolatos. A határozott kérelem hiánya [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont] e tekintetben az érdemi vizsgálat akadályá.
- [10] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [11] Az Abtv. 29. §-ában írt első feltételt illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van a szóban forgó alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (1)–(2) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 24/2014. (VII. 22.) AB határozat; 13/2020. (VI. 22.) AB határozat; 3067/2021. (II. 24.) AB határozat]. Jelen alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná. Megjegyzi az Alkotmánybíróság e körben, hogy egy korábbi döntésében – hasonló ügyben – arra is rámutatott, hogy a bíróság közös felügyeleti jogot a különélő felek megállapodásának hiányában azért „nem rendelhet el, mert az az együttműködés egy olyan maximális fokát kívánja meg, ami csak a felek teljes egyetértése esetén valósulhat meg, a bírósági eljárásra pedig éppen ezen teljes egyetértés hiánya miatt került sor” [3204/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [22]]. A szülők közötti együttműködés hiánya tehát az előfeltétele, nem a következménye annak, hogy a bíróság az egyik szülőt jogosítja fel a szülői felügyelet

gyakorlására. A különélő szülők azonban még ebben az esetben is közösen gyakorolják jogaikat a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben, továbbá arra is lehetőség van, hogy a bíróság a különélő szülőt feljogosítsa egyes szülői felügyeleti jogok gyakorlására [Ptk. 4:168. § (2) bekezdés, 4:175. § (1) bekezdés].

- [12] A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben a bíróság kifejtette döntése indokait és azt is, hogy mely bizonyítékokra alapította azt. Az indítványozó tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és bírói mérlegelési kérdéseket kifogásol, panaszja az Alkotmánybíróság megítélése szerint tartalmilag arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság jogorvoslati fórumként bírálja felül az ügyében hozott döntést. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd hasonló, szülői felügyeleti jogot érintő ügyben: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság nem látott rá indokot vagy lehetőséget, hogy e gyakorlatától eltérjen, és megállapította: önmagában az, hogy az indítványozó a szülői felügyeleti jog, valamint a kapcsolattartás kérdésében hozott bírósági döntést magára nézve sérelmesnek tartja, és úgy véli, a gyermekével való kapcsolattartást a bíróságnak másképpen kellett volna szabályoznia, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő.
- [13] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [14] 3. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt törvényi feltételt, részben pedig nem felel meg a 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és c) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. július 6.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/208/2021.

